

UNIVERZITA PARDUBICE
Fakulta filozofická, Katedra sociálních věd
Posudek oponenta/vedoucího bakalářské/diplomové práce

Název práce: Komunita veganů v České republice
Autor/ka práce: Veronika Peclínová
Vedoucí práce: Michal Trousil

Bakalářská práce se snaží zachytit fenomén veganství nejen jako kategorii pro způsob stravování, ale najít dopady tohoto specifického životního stylu na sociální realitu a každodennost samotných veganů. Jedná se o velmi poctivou práci s vnitřní logikou textu, která zřetelně směřuje k naplnění cíle práce. K pojetí teoretické části, metodologii a provedení výzkumu nemám žádné zásadní výhrady. Studentka nejprve s využitím literatury vysvětlila pojmy veganství a vegetariánství, popsala historický vývoj těchto jevů, nastínila současnou situaci ve světě a u nás a pokusila se definovat veganskou komunitu. Velmi oceňuji, že téma jídla je v práci představeno v co nejširším sociálně-kulturním a ekologickém kontextu. Veganství je tak představeno jako životní filozofie, projevující se konkrétním životním stylem, specifickým žebříčkem hodnot a uvažováním. Prostřednictvím rozhovorů se studentce podařilo získat bohatý materiál, z něhož přehledně a srozumitelně interpretuje odpovědi na položené výzkumné otázky. Všimá si etických aspektů výzkumu a poskytuje dostatečnou sebereflexi sebe jako výzkumnice. Přestože bych mohla doporučit větší příklon k metodologickým zásadám fenomenologického přístupu (např. třífázový rozhovor), považuji i tak výzkum za validní a schopný přinést do sledované problematiky zajímavé poznatky. V závěru práce studentka formulovala řadu doporučení, která by mohla přispět k lepšímu poznání fenoménu veganství v naší společnosti, ať už se týkají potřeby odborného diskurzu, sledování dopadů veganství na zdravotní stav jeho vyznavačů či dalších demografických analýz. Za důležité považuji i otázky míry sociální kontroly (rodina, přátelé, kolegové), strategií vyrovnávání se s ní, příp. dilemata socializace v rámci výchovy dětí (zachování svobodné volby pro ne/veganství), které byly si zasloužily další zkoumání.

Domnívám se, že studentka dostatečně prokázala schopnost vědecké práce s využitím odpovídajícího počtu odborných zdrojů, a že předložila práci, která působí velmi seriózním a koherentním dojmem. Proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou výborně.

Doplňující otázky:

Můžeme tedy hovořit o existenci veganské komunity v ČR, pokud jsou její příslušníci roztrženi názorově, nesledují společný cíl a místo společného setkávání upřednostňují izolované sociální vztahy, neformální organizace a individualismus? Nehodilo by se třeba více označení subkultura?

Ve své práci vnímáte aktivismus jako komunitotvorný prvek. Musí to být vždycky tak? Jaký je vztah mezi pojmy komunita a sociální hnutí? Co mají vaši respondenti na mysli, když pozitivně hodnotí pouze takové akce, byť za hranicemi legálnosti, které mají smysl? Opravdu si za tímto smyslem máme představit účinky, jaké popisuje respondent Matěj: „vysoké finanční škody, přímé akce, které osvobozují zvířata, ničení propagačních ploch, třeba u cirkusů, ničení majetku majitelů velkochovů, kožešnických farem“ (s. 37)? Vy sama upozorňujete, že se takto můžeme dostat k nějakému nepopulárnímu –ismu.

Nelze připustit, že respondenti se odmítali vnímat jako komunitu, protože chápali tento pojem nesprávně? A z neznalosti jim posloužil spíše jako nálepka, kterou musí popřít? Viz výrok informátora Patrika: „Veganství беру jako součást svého života a svého politického přesvědčení a ne sebe jako součást nějaké veganské sekty“. Přijetím této nálepky by totiž

možná museli přiznat i další pravdu, že vyznávání veganského životního stylu je především revoltou proti majoritní společnosti, kterou odsuzují (a možná i útekem z ní). Viz výrok respondenta Patrika: „V podstatě jsem relativně normální, jen jím něco jiného, než ostatní a pojem „komunita“ mi v tomto případě zní jako nějaké uzavřené společenství renegátů“ (s. 39) a výrok respondenta Adama: „Všichni jsme se už narodili v už značně zničeném, zašmodrchaném, zmutovaném, zdegradovaném, paradoxním, egoistickým, zmanipulovaném, zvrhlém, cynickým, pokřiveném, zpřeházeném, přetechnizovaném, necitlivém, otráveném, vysterilněným nelidsky lidským světě, za což nikdo z nás nemůže.“ (s. 40).

Zaskočilo Vás, že ke stoupencům bezmasé stravy patří vedle Tolstého, Einsteina či Gándhího také Adolf Hitler? Jak tato informace koresponduje s přesvědčením řady veganů, že ke změně názorů ve společnosti mohou nejlépe přispět vlastním příkladem?

Dne: 22. 8. 2012

.....
Podpis oponentky práce